

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyň Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Ivony Šubrtové ve věci

žalobce: **L. K.**

proti

žalovanému: **Vězeňská služba ČR, věznice Valdice**
se sídlem nám. Míru 55, Valdice

v řízení o žalobě ze dne 22. 3. 2019 na ochranu před nezákonným zásahem,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou ze dne 22. 3. 2019, doručenou krajskému soudu dne 25. 3. 2019, domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalovaného ve smyslu § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Ten spatřuje v tom, že žalovaný peněžní prostředky žalobce zaslané v období dvou měsíců před podáním žaloby nespravuje v souladu se zákonem a přímo zasahuje do vlastnického práva žalobce.
2. Žalobce uvedl, že usnesením Okresního soudu v Karviné - pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, čj. 128 E 64/2015-34, byl podle vykonatelného platebního rozkazu Okresního soudu v Mostě ze dne 27. 1. 2003, čj. 23 Ro 3003/2002-9, k uspokojení pohledávky oprávněného (žalobce) nařízen výkon rozhodnutí příkázáním peněžité pohledávky, kterou má povinný P. K. za dlužníkem povinného, kterým je Vězeňská služba České republiky – věznice Valdice z důvodu úschovy a správy peněžních prostředků na účtu povinného. Žalovaný je správním úřadem dle § 1 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb.
3. Žalobce konstatoval, že povinný P. K. pobírá invalidní důchod od ČSSZ, který je mu zasílán do věznice a převeden na jeho účet. První polovina přijatých peněz je dle nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, exekučně postižitelná pouze pro pohledávky uvedené v ustanovení § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“). Druhá polovina přijatých peněz je dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2017, čj. 6 As 317/2017-38, exekučně postižitelná pro pohledávky neuvedené ve zmíněném ustanovení § 25 odst. 4. Nezabavitelnou částkou ve smyslu § 278 o. s. ř. u osob ve výkonu trestu odnětí svobody je částka, kterou odsouzený hradí věznici

na náklady výkonu trestu, tj. max. 1.500 Kč. Částka nepodléhající výkonu rozhodnutí ponechaná odsouzenému k nákupu základních věcí osobní potřeby je dle § 16 odst. 8 zákona o výkonu trestu odnětí svobody částka 100 Kč.

4. Žalobce poukázal také na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 11. 2018, čj. 57 A 95/2018-51, dle něhož má i povinný (odsouzený) ze strany věznice zajištěno uspokojování základních potřeb (za tím účelem je mu z příjmu strhávána částka 1.500 Kč k úhradě nákladů výkonu trestu), k němuž u osob nacházejících se ve výkonu trestu slouží nezabavitelná částka, proto neexistuje žádný relevantní důvod k nevyužití zbývajících poloviny jeho příjmu k úhradě jeho jiných vykonatelných dluhů. Uvedené je dle žalobce v plném souladu s úvahami Ústavního soudu týkajícími se nezabavitelné částky v jeho nálezu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16. Rozsudek Krajského soudu v Plzni je pravomocný a závazný pro účastníky, osoby na řízení zúčastněné a pro orgány veřejné moci, přičemž Vězeňská služba je orgánem veřejné moci a jednotlivé věznice jsou organizačními jednotkami. Žalobce dodal, že Generální ředitel Vězeňské služby sice podal proti tomuto rozsudku kasační stížnost, ta však byla Nejvyšším správním soudem odmítnuta, rovněž následná ústavní stížnost byla odmítnuta a rozsudek Krajského soudu v Plzni je tak závazný pro všechny věznice při provádění výkonu rozhodnutí příkazáním pohledávky z důchodů zasílaných odsouzeným do věznice.
5. Dále žalobce s poukazem na ustanovení § 313 odst. 3 o. s. ř. dovedl, že výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky je přechodem vlastnického práva z povinného na oprávněného a že polovina přijatých peněžních prostředků na účet povinného je tak vlastnictvím oprávněného (žalobce). Ocitoval i některé pasáže z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2018, čj. 1 As 200/2018-33, dle něhož žalovaný vystupuje toliko jako správce peněžních prostředků jejich vlastníka v průběhu trestu odnětí svobody. Jedná se tak o činnost ve vztahu k vlastníku finančních prostředků, která musí být vykonávána s ohledem na jeho oprávněné zájmy. Dle tohoto rozsudku žalovaný zásah z pohledu veřejnoprávního nesměřuje vůči stěžovateli (žalobci), neboť pouze vlastník finančních prostředků by si mohl podat zásahovou žalobu směřující proti žalovanému s argumentací, že jeho prostředky nebyly spravovány v souladu se zákonem. Žalobce zdůraznil, že žalovaný je správcem majetku jak u povinného, tak i u oprávněného (tj. žalobce). Je proto oprávněným zájmem žalobce, aby jeho peněžní prostředky byly spravovány v souladu se zákonem na jeho účtu a nikoliv v rozporu s ním.
6. Žalobce proto žádal, aby soud vydal rozsudek, kterým by určil, že „zásah žalovaného spočívající ve správě peněžních prostředků ve vlastnictví žalobce na účtu odsouzeného P. K. je nezákonný. Současně žalobce žádal, aby soud zakázal žalovanému, aby pokračoval „v porušování žalobcova práva spočívajícím v nepřevedení peněžních prostředků ve vlastnictví žalobce na účtu odsouzeného P. K. na účet žalobce v rozsahu jdoucím do poloviny přijatých finančních prostředků na účet povinného, která není určena na úhradu pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb.“.
7. Ve vyjádření k žalobě žalovaný poukázal na úpravu výkonu trestu odnětí svobody v trestním zákoníku, trestním řádu a podrobnou úpravu podmínek výkonu trestu odnětí svobody ve speciálním zákoně, tj. zákoně o výkonu trestu odnětí svobody, vyhl. č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů (dále jen „vyhl. č. 10/2000 Sb.“), a

nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 14/2018, kterým se stanoví postup při rozúčtování pracovní odměny vězňených osob a postup při správě a evidenci jejich finančních prostředků (dále také jen „nařízení GŘ VS č. 14/2018“). S poukazem na ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a jím stanovené omezení dispozice odsouzeného s penězi zaslanými mu do věznice v případě, kdy má neuhrazené pohledávky, jejichž výčet je v tomto ustanovení uveden, a v návaznosti na právní úpravu postupu při příjmu peněz, jejich převedení na účet odsouzeného vedený věznicí a další nakládání s nimi, podrobně popsal postup věznice při správě finančních prostředků osob vykonávajících trest odnětí svobody.

8. Žalovaný pokládá za nesporné, že odsouzený P. K. je příjemcem invalidního důchodu. Usnesením Okresního soudu v Karviné - pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, čj. 128 E 64/2015-34, soud nařídil podle vykonatelného platebního rozkazu Okresního soudu v Mostě ze dne 27. 1. 2003, čj. 23 Ro 3003/2002-9, k uspokojení nepřednostní pohledávky oprávněného (žalobce) výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky, kterou má povinný P. K. za dlužníkem povinného Vězeňská služba ČR - věznice Valdice z důvodu úschovy a správy peněžních prostředků na účtu povinného.
9. Dále žalovaný konstatoval, že P. K. má vedeny v evidenci žalovaného další pohledávky srážkami ze mzdy, přičemž ty nejsou prováděny, protože tento odsouzený není ve výkonu trestu pracovní zařazen. Exekuce - výkon rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky, kterou má povinný P. K. za dlužníkem povinného - Vězeňská služba ČR, věznice Valdice z důvodu úschovy a správy peněžních prostředků na účtu povinného ve prospěch žalobce (oprávněného) je v současné době v evidenci jediná.
10. Dne 19. 2. 2019 zaslala Česká správa sociálního zabezpečení P. K. do věznice invalidní důchod ve výši 6.830 Kč, tato částka byla zaúčtována na jeho účet vedený věznicí a rozdělena v souladu s § 16 odst. 2 a 3 nařízení GŘ VS č. 14/2018 na dvě poloviny (jedna polovina na podúčet osobní s označením „O“, druhá polovina na podúčet rezerva s označením „R“). Rozúčtování těchto peněz bylo v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 a § 29 odst. 3 zmíněného nařízení GŘ uskutečněno dne 14. 3. 2019. Z podúčtu „R“ byly uhrazeny náklady výkonu trestu odnětí svobody v částce 1.500 Kč za měsíc únor 2019.
11. Dne 19. 3. 2019 zaslala Česká správa sociálního zabezpečení P. K. do věznice invalidní důchod ve výši 6.830 Kč, i tato částka byla zaúčtována na jeho účet vedený věznicí a rozdělena v souladu s § 16 odst. 2 a 3 nařízení GŘ VS č. 14/2018 na dvě poloviny (jedna polovina na podúčet „O“, druhá polovina na podúčet „R“). Rozúčtování těchto peněz bylo v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 a § 29 odst. 3 zmíněného nařízení GŘ uskutečněno dne 12. 4. 2019, tj. po podání této žaloby.
12. Žalovaný v reakci na žalobu citoval některé pasáže z nálezů Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, a poukázal i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2018, sp. zn. 1 As 200/2018, z něhož citoval část týkající se dvou závěrů vyplývajících ze zmíněného nálezů Ústavního soudu. Uvedl, že peněžní prostředky povinného P. K., jež převedl na podúčet „O“, tj. polovinu neurčenou na úhradu pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, je nutné vnímat ve světle tohoto judikátu. Dodal, že právě v souvislosti s nálezem Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1351/16 bylo přijato metodické doporučení pro organizační jednotky vězeňské služby (věznice) ke sjednocení aplikace ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. V návaznosti na ně žalovaný opětovným posouzením

usnesení Okresního soudu v Karviné - pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, čj. 128 E 64/2015-34, zjistil, že se nejedná o pohledávky dle ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a z tohoto důvodu již nejsou od 14. 9. 2017 ve prospěch žalobce prováděny srážky z peněz zaslaných do věznice odsouzenému P. K. Českou správnou sociálního zabezpečení.

13. Žalovaný je toho názoru, že při rozúčtování peněz zaslaných do věznice Českou správou sociálního zabezpečení P. K. a při dalším nakládání s nimi postupoval v souladu s ustanovením § 25 odst. 1 věty první a § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody ve spojení s § 6 odst. 1 a 2 s § 16 a § 29 odst. 3 nařízení GŘ VS č. 14/2018 i v souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16.
14. Závěrem žalovaný s poukazem na výklad pojmu „zásah“ ve smyslu § 82 s. ř. s. vyslovil názor, že vůči žalobci neučinil žádný úkon, který by jej zavázal něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět. Proto nelze jednání žalovaného hodnotit jako zásah směřující přímo proti žalobci. Má zato, že svým (shora popsaným) úředním postupem vůči odsouzenému P. K. nedošlo k nezákonnému zásahu do práv žalobce. S poukazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2019, čj. 1 As 202/2018-33, i na usnesení zdejšího krajského soudu ze dne 15. 3. 2019, čj. 30 A 74/2018-61, žalovaný navrhl, aby byla žaloba odmítnuta.
15. V replice na vyjádření žalovaného žalobce ke své aktivní legitimaci uvedl, že si je vědom toho, že Krajský soud v Hradci Králové vázán právními závěry soudu vyššího stupně změnil svou rozhodovací praxi a zásahové žaloby žalobce v obdobných věcech odmítl pro nedostatek jeho aktivní legitimace. Dále žalobce citoval některé pasáže z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 5. 2019, čj. 6 As 75/2019-11, a sdělil, že proti němu podal u Nejvyššího správního soudu námitky a pokud jim nebude vyhověno, podá ústavní stížnost. Do té doby je proto dle jeho názoru na místě, aby bylo řízení v této věci přerušeno.
16. Dále žalobce znovu poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, v němž je pod bodem 35 uvedeno, že při provádění výkonu rozhodnutí je tak žalovaný správním orgánem, a to nejen vůči odsouzenému, ale ke každému, ke komu má nějakou povinnost – tedy i vůči oprávněnému. V případě žalobce byl výkon rozhodnutí nařízen Vězeňské službě ČR, která je správním orgánem a účetní jednotkou a která odpovídá za řádné provádění výkonu rozhodnutí. Správkyní majetku odsouzeného (jeho prostředků na účtu) je věznice, která je pouze organizační jednotkou a sama o sobě nemá právní subjektivitu. Dlužníkem povinného je Vězeňská služba ČR, věznice Valdice, poddlužnickou žalobu ve smyslu § 315 odst. 1 o. s. ř. je možno vést pouze proti dlužníku povinného, tak jak je označen. Dle žalobce však Vězeňská služba ČR a ani věznice Valdice nejsou samostatným subjektem, vůči kterému by bylo možné vést civilní poddlužnickou žalobu ve smyslu o. s. ř. V tomto specifickém případě tak není možné domáhat se ochrany cestou poddlužnické žaloby, jak tvrdí Nejvyšší správní soud. V návaznosti na to žalobce poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2018, sp. zn. IV. ÚS 3009/17, v němž Ústavní soud naproti obecným soudům stěžovatelce aktivní legitimaci přiznal v situaci, když její právo na soudní a jinou ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny bylo závislé na vůli povinného sledujícího protichůdný zájem. To je dle žalobce i jeho případ a význam tohoto nálezu je proto přenositelný i do soudního řízení správního.

17. K věci samé žalobce znovu připomněl nález Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2017, čj. 6 As 317/2017-38, a rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 11. 2018, čj. 57 A 95/2018-51. Vyslovil přesvědčení, že je aktivně legitimován k podání zásahové žaloby a že nevyplácení pohledávky žalobce, který je v postavení odsouzeného a oprávněného současně, je nezákonným zásahem správního orgánu. Dodal, že v současné době je nezabavitelná částka sloužící na úhradu základních životních potřeb ve výši 6.428 Kč. Jestliže tyto základní životní potřeby jsou odsouzenému zajištěny věznicí a odsouzený za to věznici hradí 1.500 Kč na náklady výkonu trestu, pak je nezabavitelnou částkou u odsouzeného pouze 1.500 Kč. Zcela shodně se postupuje i podle § 299 odst. 2. o. s. ř.
18. Ve vyjádření na repliku žalobce žalovaný setrval na svých závěrech a návrhu, aby soud žalobu odmítl.
19. Krajský soud se zabýval podanou žalobou v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu třetího soudního řádu správního. O věci samé rozhodl bez nařízení jednání postupem a za podmínek stanovených v ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s.
20. Z předloženého správního spisu vyplynulo a mezi účastníky není sporné, že P. K. je příjemcem invalidního důchodu a že Česká správa sociálního zabezpečení mu zaslala dne 19. 2. 2019 a 19. 3. 2019 do věznice invalidní důchod - každý měsíc ve výši 6.830 Kč. Tyto částky byly převedeny na jeho účet vedený věznicí a rozděleny na dvě poloviny (jedna polovina převedena na podúčet „O“, druhá polovina na podúčet „R“). Toto rozúčtování bylo uskutečněno v den přijetí finančních prostředků. Není sporu ani o tom, že v současné době je v evidenci věznice u tohoto odsouzeného vedena jediná exekuce, a to výkon rozhodnutí příkázáním peněžité pohledávky ve prospěch žalobce jako oprávněného. Žalovaný ve svém vyjádření potvrdil, že od 14. 9. 2017 ve prospěch pohledávky žalobce neprovádí srážky z peněz zaslaných do věznice odsouzenému P. K. Českou správou sociálního zabezpečení.
21. Krajský soud na úvod poznamenává, že žalobami, v nichž žalobce napadl postup žalovaného při nakládání s penězi, které P. K. obdržel ve věznici (kromě provádění srážek z jeho účtu na náklady výkonu trestu napadal žalobce i postup spočívající v nevyplácení jeho pohledávky z peněžních prostředků povinného P. K.), tedy žalobami obdobného typu, neboť i v nyní projednávané věci žalobce *de facto* obdobně spatřoval nezákonný zásah žalovaného ve správě peněžních prostředků na účtu P. K. (byť současně polovinu peněžních prostředků na jeho účtu označil za své vlastnictví), se zabýval již např. v rozsudcích ze dne 15. 3. 2019, čj. 45/2018-65, ze dne 15. 3. 2019, čj. 66/2018-67, ze dne 15. 3. 2019, čj. 74/2018-61, ze dne 15. 1. 2020, čj. 99/2018-61, či ze dne 4. 2. 2020, čj. 149/2018-44.
22. K tomu krajský soud poznamenává, že nelze souhlasit s názorem žalobce, že z ustanovení § 313 odst. 3 o. s. ř. vyplývá, že nařízením výkonu rozhodnutí příkázáním peněžité pohledávky došlo k přechodu vlastnického práva k polovině peněžních prostředků přijatých na účet povinného P. K. na oprávněného (žalobce) a že by tato polovina peněžních prostředků na účtu povinného P. K. byla vlastnictvím oprávněného (žalobce). Ustanovení § 313 odst. 3 o. s. ř. totiž stanoví, že „*povinný ztrácí právo na pohledávku okamžikem, kdy bylo dlužníkovi povinného doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí*“. To znamená, že od okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí dlužníkovi povinného nesmí povinný (ani dlužník povinného) s pohledávkou

v rozsahu, ve kterém byla postižena, nakládat. Nakládáním s pohledávkou se přitom rozumí jakékoliv právní jednání, které má vliv na existenci, výši nebo splatnost postižené pohledávky. Neznamená to však, jak dovodil žalobce, že by okamžikem nařízení výkonu rozhodnutí došlo k přechodu vlastnického práva k peněžním prostředkům (nebo jejich části), které jsou na účtu povinného, na oprávněného. Nutno tedy zdůraznit, že žalovaný zásah věznice v této žalobě stále směřuje pouze do práv odsouzeného P. K. jako vlastníka finančních prostředků spravovaných věznicí.

23. Kasační stížnost žalobce proti shora zmíněnému rozsudku zdejšího krajského soudu čj. 30 A 45/2018-67 Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 17. 7. 2019, čj. 5 As 89/2019-16 (všechny zde citované rozsudky Nejvyššího správního soudu jsou dostupné na www.nssoud.cz), odmítl. Kasační stížnost posoudil jako zjevně bezúspěšnou, protože ze samotného obsahu kasační stížnosti jednoznačně plynulo, že stěžovatel (žalobce) brojil proti postupu žalovaného, který zcela zjevně nebyl zásahem správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto zamítl i jeho návrh na ustanovení zástupce a zároveň jej vyzval, aby doložil splnění podmínky vyplývající z § 105 odst. 2 s. ř. s. ve lhůtě 15 dnů od doručení usnesení (tj. aby buď předložil plnou moc udělenou advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti, nebo aby prokázal, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie). Jelikož nedošlo k odstranění nedostatku podmínky řízení o kasační stížnosti dle § 105 odst. 2 s. ř. s., Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl.
24. Dále je nutno poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2019, čj. 1 As 202/2018-33, v němž tento soud dospěl k závěru, že pokud tvrzený zásah žalované věznice směřuje pouze do práv žalobceva spoluvězně jako vlastníka finančních prostředků spravovaných věznicí, žaloba musí být odmítnuta pro nedostatek podmínek řízení zjevný na první pohled z tvrzení v žalobě. Nejvyšší správní soud odmítl rovněž argumentaci žalobce, že se ho jakožto věřitele zásah přímo dotýká, a konstatoval, že ze zákona o výkonu trestu odnětí svobody a prováděcích předpisů vyplývá, že žalovaná (věznice) vystupuje (vůči žalobcovu spoluvězni) toliko jako správce peněžních prostředků jejich vlastníka v průběhu trestu odnětí svobody. Jedná se o činnost ve vztahu k vlastníku finančních prostředků, která musí být vykonávána s ohledem na jeho oprávněné zájmy, nikoliv v přímém vztahu k případným věřitelům. Žádný z věřitelů vlastníka těchto finančních prostředků tak nemá oprávnění podat vůči žalované zásahovou žalobu, neboť k nim věznice jako správce majetku nemá žádný vztah.
25. Nejvyšší správní soud také již např. v usnesení ze dne 6. 2. 2019, čj. 9 As 427/2018-20, v případě, kdy žalobce pro kasační řízení žádal o ustanovení zástupce v obdobné věci, označil kasační stížnost za zjevně neúspěšný návrh, neboť žalobce (jako stěžovatel) brojil proti postupu žalovaného, který pojmově, a to zcela zjevně a nepochybně, nemůže být zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s. K argumentaci žalobce, že žalovaný je zřizovatelem účtu povinného a jako správní orgán tento účet vede a spravuje prostředky na něm, a proto že je nevyplacení pohledávky žalobci z tohoto účtu aktem správního orgánu, Nejvyšší správní soud současně konstatoval, že „žalovaný při provádění soudem nařízeného výkonu rozhodnutí k vymožení soukromoprávní pohledávky stěžovatele jako oprávněného vůči odsouzenému jako povinnému nemá ve vztahu k stěžovateli postavení správního orgánu, ale 'pouze' dlužníka povinného (odsouzeného) ve smyslu § 312 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Tato argumentace proto nemůže nic změnit na závěru, že stěžovatelova kasační stížnost (jakož i žaloba) je zjevně neúspěšným

návrhem.“ Stejný názor vyplývá i z dalších rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v obdobných věcech žalobce (např. ve věci pod sp. zn. 5 As 63/2019, sp. zn. 6 As 55/2019, sp. zn. 5 As 89/2019, sp. zn. 6 As 75/2019 a dalších).

26. Z dosavadní ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu tedy jednoznačně vyplývá, že žaloby jiných osob, např. věřitelů osoby, jejíž prostředky věznice spravuje, proti jejímu postupu je třeba odmítnout. Na tom nemůže nic změnit ani žalobcem zmiňovaný (ojedinělý) rozsudek Krajského soudu v Plzni, který v takové situaci věřiteli ochranu ve správním soudnictví přiznal, neboť postup tohoto krajského soudu nemohl Nejvyšší správní soud podrobit věcnému přezkumu kvůli tomu, že podaná kasační stížnost nebyla projednatelná (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 1. 2019, čj. 5 As 367/2018-16). Je však zřejmé, že i přes ojedinělý názor Krajského soudu v Plzni Nejvyšší správní soud opakovaně označuje žaloby věřitele na nezákonný postup věznice v roli správce finančních prostředků jeho dlužníka za zjevně neúspěšné návrhy.
27. Krajský soud proto při řešení této věci vycházel rovněž ze shora uvedených názorů Nejvyššího správního soudu.
28. Žalobce i v nyní projednávané věci napadl postup žalovaného žalobou proti nezákonnému zásahu. Soudní ochrany proti nezákonnému zásahu se lze ve správním soudnictví domáhat v řízení podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s., které stanoví, že *„každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, se může žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný“* (podtržení doplněno krajským soudem).
29. Pod pojmem „zásah“ se rozumí velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jedná se obecně o úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují. Tyto osoby jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického pokynu či příkazu. Při nedodržení zákona nebo překročení jeho rámce by se mohlo jednat o nezákonný zásah.
30. Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozsudku čj. 1 As 202/2018-33 s poukazem na rozsudek ze dne 21. 11. 2017, čj. 7 As 153/2015-160, připomněl, že *„pokud je zjevné a nepochybné, že jednání popsané v žalobě nemůže být vzhledem ke své povaze, povaze jeho původce či jiným okolnostem „zásahem“ ve smyslu legislativní zkratky v § 84 s. ř. s., i kdyby byla tvrzení žalobce pravdivá, musí být taková žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jelikož chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu.“*
31. V daném případě žalobce podal žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, který měl spočívat ve správě peněžních prostředků na účtu odsouzeného P. K., jejichž část označil za své vlastnictví, a v nepřevedení těchto peněžních prostředků z účtu odsouzeného P. K. na účet žalobce v rozsahu jdoucím do poloviny přijatých finančních prostředků na účet povinného, která není určena na úhradu pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Jak již krajský soud vyložil shora, žalobce nemá na účtu P. K. žádné peněžní prostředky ve svém vlastnictví. Žalobcem napadený zásah tedy směřuje proti postupu žalovaného při správě peněžních prostředků na účtu odsouzeného P. K.

32. Krajský soud konstatuje, že v daném případě je zjevné, že jednání popsané v žalobě nemůže být vzhledem ke své povaze „zásahem“ ve smyslu legislativní zkratky v ustanovení § 82 s. ř. s. Žalobcem tvrzený zásah se totiž dotýkal primárně práv P. K., srážek prováděných (příp. neprováděných) žalovaným z jeho finančních prostředků a nakládání s nimi. Skutečnost, že tím byl následně dotčen i žalobce, neboť se jednalo o finanční prostředky, které měly být postiženy výkonem rozhodnutí v jeho prospěch, nepředstavuje přímé dotčení právní sféry žalobce. Podle § 2 s. ř. s. je úkolem soudů ve správním soudnictví poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob. Jak zdůraznil Nejvyšší správní soud (viz shora), žalovaný vystupuje (vůči žalobcovým spoluvězňům) pouze jako správce peněžních prostředků jejich vlastníka v průběhu trestu odnětí svobody a jedná se tak o činnost ve vztahu k vlastníku finančních prostředků, která musí být vykonávána s ohledem na jeho oprávněné zájmy, nikoliv v přímém vztahu k případným věřitelům. Žalovaný při provádění soudem nařízeného výkonu rozhodnutí k vymození soukromoprávní pohledávky žalobce jako oprávněného vůči odsouzenému jako povinnému nemá ve vztahu k žalobci postavení správního orgánu, ale pouze „dlužníka“ povinného (odsouzeného) ve smyslu § 312 a násl. občanského soudního řádu.
33. Tvrzený zásah tedy není způsobilý zasáhnout do veřejných subjektivních práv žalobce (přímo), jak požaduje zákon (§ 82 s. ř. s.). Nebyl učiněn žádný úkon vůči žalobci, který by jej zavázal něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět. Faktické jednání žalovaného tedy nelze hodnotit jako „zásah“ směřující přímo proti žalobci nebo že v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo.
34. Lze zmínit, že v nyní projednávané věci již rozhodoval Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti proti usnesení zdejšího krajského soudu ze dne 16. 5. 2019, čj. 30 A 56/2019-25, kterým byla jeho žádost o osvobození od soudních poplatků zamítnuta z důvodu zjevné bezúspěšnosti žaloby. Nejvyšší správní soud kasační stížnost žalobce i návrh na ustanovení zástupce pro kasační řízení zamítl, a to v rozsudku ze dne 18. 7. 2019, čj. 2 As 153/2019-16. Mimo jiné v něm konstatoval, že již ze samotného obsahu žaloby jednoznačně plynulo, že stěžovatel (tj. žalobce) brojil proti postupu žalovaného, který pojmově, a to zcela zjevně a nepochybně, nemohl být zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., proto již z tohoto důvodu nemohl být stěžovatel (tj. žalobce) se svou žalobou úspěšný.
35. Na uvedených závěrech nemohou nic změnit ani žalobcem v jeho podáních odkazovaná rozhodnutí krajského soudu, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, která se zabývají výkladem právní úpravy vztahující se k povinnosti odsouzených hradit náklady výkonu trestu odnětí svobody. Z těchto rozhodnutí totiž nelze dovodit, že by odsouzený (zde žalobce) byl aktivně legitimován k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, který má spočívat ve způsobu provádění srážek z peněžních prostředků jiného odsouzeného ani při nakládání s jeho peněžními prostředky. Žalobcem zmíněný nálezný Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2018, sp. zn. IV. ÚS 3009/17, v němž Ústavní soud naproti obecným soudům přiznal stěžovateli aktivní legitimaci, na nyní projednávanou věc aplikovat nelze. V tam projednávané věci nejen že šlo o soukromoprávní vztah a nikoliv veřejnoprávní, ale šlo i o zcela jiné skutkové okolnosti, neboť stěžovatelka požadovala pojistné plnění vyplývající ze sjednaného pojištění úvěru. Šlo tak o pojistný vztah, když stěžovatelka uzavřela smlouvu o hypotečním úvěru a banka jí zároveň nabídla možnost sjednání pojištění poskytnutého úvěru. Tu využila a stala se tak subjektem pojišťovacího vztahu na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi vedlejší účastnicí (pojistitelem) a

bankou jako pojistníkem. Ústavní soud zde připomněl, že stěžovatelka byla jako spotřebitelka v postavení tzv. slabší strany smlouvy, která požívá zvýšené ochrany, a že pojišťovna a předmětná banka spadaly do stejného holdingu, přičemž nastala situace, kdy banka (z různých důvodů) nemusí mít zájem požadovat plnění od své „spřátelené“ pojišťovny. Proto dospěl k závěru, že stěžovatelka sice nemá (přímo) právo na plnění z pojistné smlouvy, ale má zájem na tom, aby bylo z pojistné smlouvy plněno (v konečném výsledku) v její prospěch. Postavení stěžovatelky do situace, ve které nemá možnost se jakkoli domáhat poskytnutí pojistného plnění z pojištění úvěru, ke kterému přistoupila podpisem přihlášky, a kdy pojistné pravidelně platila, tak shledal jako porušení ústavně zaručených práv (čl. 36 odst. 1 Listiny). Je tedy zřejmé, že šlo o zcela jinou situaci a závěry v tomto nálezu uvedené na případ žalobce vztáhnout nelze.

36. S ohledem na shora uvedené proto krajský soud žalobu odmítl v souladu s ustanovením § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
37. Pro úplnost lze dodat, že vzhledem ke shora uvedenému závěru, tj. že žalobcem tvrzený zásah není způsobilý zasáhnout do jeho veřejných subjektivních práv, jak požaduje zákon, krajský soud již nijak nevyjasňoval, ke kterému konkrétnímu období se měl v této žalobě žalovaný zásah vztahovat, když žalobce žalované období v žalobě (ze dne 20. 2. 2019) specifikoval pouze jako „dva měsíce před podáním žaloby“, přestože předtím podal dvě žaloby týkající se stejné problematiky (ze dne 28. 1. 2019 a 4. 2. 2019), a následující měsíc podal další žalobu (ze dne 22. 3. 2019) s tím, že ji rovněž podává za dva měsíce před podáním žaloby. Vzhledem k závěru ve věci to však již nebylo významné.
38. K požadavku žalobce na přerušení tohoto soudního řízení z důvodu podání námitek mimo jiné proti usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 5. 2019, čj. 6 As 75/2019-11, a následné ústavní stížnosti ještě nutno dodat, že o ústavní stížnosti žalobce proti zmíněnému usnesení Ústavní soud již rozhodl, a to usnesením ze dne 11. 11. 2019, čj. IV. ÚS 2145/19, tak, že ji odmítl a uvedl, že ústavně zaručená práva stěžovatele porušena nebyla. Ke stížností napadenému usnesení Nejvyššího správního soudu konstatoval, že ten řádně vysvětlil, z jakých důvodů považuje předmětnou kasační stížnost za návrh, jehož neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjiřitelná, a opřel své závěry ohledně postavení vedlejší účastnice (tj. Vězeňské služby ČR, věznice Valdice) vůči stěžovateli (tj. žalobci) o svou judikatorní praxi. Ústavní soud dodal, že Nejvyšší správní soud srozumitelně a logicky vyvrátil stěžovatelovo (tj. žalobcovo) přesvědčení, že vedlejší účastnice (tj. Vězeňská služba ČR, věznice Valdice) vůči němu v dané věci vystupuje jako správní orgán, a své posouzení dostatečně odůvodnil; nadto stěžovatele správně odkázal na dostupné prostředky obrany v rámci civilního řízení.
39. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.
40. Krajský soud nepřehlédl, že návrh žalobce na osvobození od soudního poplatku (a na ustanovení zástupce k hájení jeho práv v soudním řízení) byl zamítnut. Za situace, kdy ze samotného obsahu žalobního návrhu jednoznačně plynulo, že bude muset být odmítnut, krajský soud netrval na tom, aby žalobce zaplatil soudní poplatek, neboť by mu byl vzápětí v plné výši vrácen a jednalo by se tak o zcela formální záležitost. Dle § 10 odst. 3 věty třetí zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,

totiž soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek, byl-li návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 17. července 2020

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu